

Pasaules izpēte caur baltā niansēm

KLUSĀ DABA

Līdz 28. novembrim Vecrīgas galerijā "Bonhans.S" izstādē "Baltā pasaule" apskatāmi Ritas Blaževičas akvareļi, kas tapuši mākslinieces iemīļotākajā žanrā — klusā daba.

ELĪNA HERMANSONE

Pieķeršanos akvareļglezniecībai R. Blaževiča mantojusi no sava skolotāja Rīgas Lietišķās mākslas vidusskolā Kārļa Sūniņa ("cilvēka — etalona", saka māksliniece). Pazīstamais akvarelists ādas apstrādes nodaļā pasniedza kompozīciju. Lai gan daudz mācījusies no K. Sūniņa, māksliniece uzsver, ka viņai ir pavisam cits rokraksts: "Visu esmu apguvusi dzīves laikā, mans rokraksts ir attīstījies un pilnveidojies gadu gaitā." Interesanti, ka pēc skolas beigšanas R. Blaževiča kādu laiku nodarbojusies ar aušanu, un pirmā personalizācija ar akvareļiem notikusi Preiļos tikai 1986. gadā.

Kopš tā laika vismaz pa izstādi ir katru gadu. Ventspilī, kur māksliniece dzīvo, šopavasar bija skatāma liela retrospektīva izstāde.

Mākslas zinātniece Sarmīte Sīle R. Blaževičas kluso dabu sēriju, kuras tonalitātei pamatā ir baltais, raksturo kā "sterilu laboratoriju, kurā veikti godprātīgi un nopietni pētījumi". Balto toņu izvēle šajos darbos

Rita Blaževiča domā, ka pēc intensīva darba pie "baltās grupas" jūtīs nepieciešamību ķerties pie kaut kā krāsaināka. KARĪNAS MIEŽĀJAS FOTO

nav bijusi nejauša. "Tikai pirmajā acu uzmetienā šķiet, ka visi priekšmeti ir vienlīdz balti, arī tīri baltais dabā sastopams ļoti reti. Vēroju vairākus grupā saliktus baltus priekšmetus un redzu — kāds pelēcīgāks, kāds — zilganāks. Kompozīcijā tomēr nepieciešams kāds krāsains priekšmets, lai būtu akcents — krāsaina stikla pudele vai kāds auglis. Manos darbos daudz redzami stikla trauki. Patikami gleznot stiklu, jo tajā spīd un atspīd gaismas," stāsta akvareliste. "Baltā pasaule ir arī

filozofijas pasaule. Tik daudz smagā ir apkārt, ka vajag gaišo, kas vedina uz garīgumu."

R. Blaževičas gleznu pasaulē valda liela priekšmetu dažādība, to "apdzīvo" akurāti izziņētas pudeles, bļodas, karafes, glāzes, gliemežvāki, sveces. Nevar nepamanīt daudzus antikvārus priekšmetus — gludekļus, petrolejas lampas, izšuvumus. Lietas savām kompozīcijām, pirmkārt, lūkojot, lai tās būtu saņemtas pēc satura, māksliniece meklē arī antikvariātos

vai aizlienē no draugiem. R. Blaževičai gandarījumu dod iespēja gleznot klasiski, reālistiski. "Attēlojot ziedu vai priekšmetu formu un krāsu bagātību, es nevaru gleznot abstraktā, modernā gleznošanas manierē, man noteicošie ir klasiskās vai akadēmiskās glezniecības pamatprincipi, tikai tad es varu pateikt to, ko redzu un jūtu, tikai tā es varu attēlot stiklu kā stiklu, mālu kā mālu, formas apaļas vai caurspīdīgas un ziedus plāstiskus," viņa paskaidro.